

N:o 14.

Af herr Ölander, angående skrifvelse till Konungen med begäran om förslag till lag angående rätt för den, som vid domstol företett handling i hufvudskrift, att mot vissa vilkor genast återfå densamma.

För vinmande af in-teckning och lagfart, in-protokollering af lösöre-köp och äktenskapsförord, bevakning af testamente m. m. erfordras enligt lag, att sökanden till domstolen inlemnar i hufvudskrift den handling, som utgör föremål för ansökningen. Det är naturligt, att handlingen ej omedelbart vid inlemmandet kan i protokollet inskrifvas eller åtecknas bevis om den med densamma vidtagna åtgärden, utan måste för sådant ändamål kvarlemnas i domstolens vård. Enligt nu gällande förordning om expeditionslösen skall handlingen derefter tillhandahållas sökanden samtidigt med den utskrifna expeditionen i ärendet, d. v. s. vid rådstufvurätt inom sex dagar och vid häradsrätt vid tingets slut. Sökanden är sålunda under tiden i mistning af handlingen och undandragen all tillsyn öfver och all vård om densamma. Det är visserligen sant, att den härunder är i offentlig myndighets förvar, hvilket i allmänhet anses vara och måhända också i många fall verkligen är fullt betryggande. Men undersöker man närmare de förhållanden, hvarunder handlingen af domstol innehafves, och de åtgärder, som derunder måste med densamma vidtagas, kan man ej underlåta att erkänna, att den säkerhet, man väntat finna för dess sorgfälliga bevarande, lemnar åtskilligt öfrigt att önska. »I domstolens förvar» är nemligen ett uttryck, som ingalunda motsvarar hvad det synes innebära, enär det i sjelfva verket är expeditionshafvanden ensam, som omhänderhar och är ansvarig för handlingen. I häradsrätt tillkommer detta ordföranden, vare sig denne är den ordinarie domhafvanden eller en tillförordnad vice

häradshöfding eller extra ordinarie notarie. Denne medtager vanligen handlingen till sitt hem för att der uppsätta protokollet, ofta utlemnar han den äfven för att afskrifvas till en renskrifvare, hvilken då i sin ordning hemtager den till sig. Och detta är en handling, hvilken kanske representerar sökandens hela förmögenhet, hvilken, när den är i hans egen vård, han med största omsorg förvarar i ett brand- och dyrkfrött kassaskåp, och hvilken han vid en längre bortvaro ej ens vågar kvarlemnna i hemmet, utan mot dryga afgifter lemnar i förvar i det brandfria kassahalfvet hos en bank eller annan allmän inrättning. Nu är det visserligen sant, att expeditionshafvanden är ansvarig för handlingens behöriga återlemnande, men dels torde i många, om ej till och med i de flesta fall en dylik tjänstemans tillgångar vara otillräckliga att godtgöra den skada, som genom förlust af handlingen kan den rättsökande tillskyndas, dels kan äfven sättas i fråga, huru vida tjänstemannen, för hvilken några föreskrifter med afseende på handlingens förvarande ej finnas meddelade och till hvars hjälp härutinnan några åtgärder ej finnas af staten vidtagna, kan anses skyldig vidkännas en skada, som uppkommit allenast till följd af det förfarande, han ansett sig böra iakttaga för protokollets uppsättande, expeditionens utskrifvande m. m., så vida han ej härvid kan anses hafva visat en allt för påfallande vårdslöshet eller öfverskridit hvad för ändamålet må hafva varit erforderligt. Det finnes äfven fall, då det är alldeles uppenbart, att tjänstemannen icke har någon skuld i handlingens förstörande, utan detta är att tillskrifva en ren olyckshändelse. Vid den brand, som sistlidet år öfvergick Sundsvalls stad, förstördes, bland annat, äfven en mängd för in-teckning, lagfart m. m. till häradsrätterna inom Medelpads östra domsaga ingifna originalhandlingar, och någon ersättning för den härigenom uppkomna skadan kan naturligtvis icke ens ifrågasättas böra af expeditionshafvanden utgifvas. Ett af vederbörande kontrahenter och reversutgifvare visadt tillmötesgående, som gör befolkningen inom domsagan all heder, har visserligen i någon mån undanröjt de förlustbringande följderna af dessa viktiga handlingars förstörande, men många af desamma, synnerligast in-tecknade skuldebref, som varit för in-teckningsförnyelse ingifna, äro oersättliga.

Jag har emellertid föreställt mig, att alla dessa olägenheter skulle kunna undvikas genom en lag, som föreskrefve, att vid ansökan om in-teckning, lagfart m. m. det åläge sökanden att, jemte företeende i hufvudskrift af den till grund för ansökningen liggande handlingen, tillika ingifva en af offentlig myndighet eller tvenne för rätten kända personer be-

hörigen vidimerad afskrift deraf, samt att denna sistnämnda finge af rätten behållas, men originalhandlingen, försedd med påskrift af rättens ordförande eller någon af dess ledamöter om dagen och ändamålet för dess uppvisande, genast till sökanden återlemnades.

På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra får jag härmed föreslå,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för ett kommande års Riksdag framlägga förslag till lag, hvarigenom, med ändring af nu gällande stadganden i berörda afseende, föreskrifter meddelas om, att handling, som för något ändamål i hufvudskrift för domstol företes, må kunna mot vissa vilkor genast återfås.

Stockholm den 25 januari 1889.

A. H. Ölander.

N:o 15.

Af herr Ölander, med förslag till ändring i 25 kap. 9 och 15 §§ rättegångsbalken m. m.

Med afseende å de snabbare kommunikationer, som inom landet under senare tider uppstått, synes den i nu gällande lag föreskrifna tid, inom hvilken det åligger klagande part att fullfölja erlagdt vad mot underdomstols utslag eller dom i civila rättstvister, vara allt för rundlig och böra kunna betydligt inskränkas. Det kan visserligen tyckas, att frågan om en dylik inskränkning lämpligast borde behandlas i sammanhang med det förslag till förändrad rättegångsordning, som snart torde komma att Riksdagen föreläggas. Men ett så vidtomfattande förslag har ringa utsigt